

Nu reisrestricties versoepelen en boekingen binnenstromen, klinkt in de toeristische branche het optimisme luider dan de onzekerheid. Al kijkt de hard getroffen sector tegen enkele grote uitdagingen aan.

'We zijn vol vertrouwen dat de deuren naar meer vrijheden eindelijk zullen openen.' Gunther Hofman, de Belgische topman van TUI fly, toonde zich gisteren opmerkelijk optimistisch voor het zomerseizoen. Hoewel de overheid niet-essentiële reizen nog steeds 'ten stelligste' afraadt en Europa nog grotendeels rood kleurt, zijn de beperkingen afgebouwd. Hofman merkt veel goesting bij Belgen om snel naar zonnigere oorden te vertrekken. De sector snakt ook naar ademruimte. Het mag niet verbazen dat bij de heropstart opluchting en optimisme luider klinken dan onzekerheid. Maar er liggen belangrijke uitdagingen op de weg van het herstel.

1. Het vertrouwen winnen

'Er is geen veiligere plek dan het vliegtuig', zegt Peter Gerber, ceo van Brussels Airlines. 'Door het ventilatiesysteem aan boord is de lucht in een vliegtuig even veilig als in een operatiekamer.' Ook Brussels Airport haalt alles uit de kast om te bewijzen dat reizen veilig kan. Zonder ticket kom je de luchthaven niet in. En van de vertrekkende passagiers heeft 95 procent een negatieve PCR-test afgelegd (slechts enkele bestemmingen, zoals Albanië, eisen geen bewijs), mondkmaskers zijn verplicht, de ventilatie is aangepast en buiten worden tenten opgesteld om ook op piekmomenten de reizigersstroom te kunnen spreiden.

Bij de keuze van bestemmingen springen de klassiekers, Frankrijk en Spanje, in het oog, zegt Koen van den Bosch, ceo van de Vereniging van Vlaamse Reisbureaus. 'Maar de trekpleisters binnen die landen worden nu meer vermeden. Mensen kiezen voor alternatieven en reizen in hun bubbel.'

2. Open grenzen met een coronapas

Het scenario van vorige zomer bezorgt de sector nog steeds nachtmerries. Nadat de boekingen in het begin van de zomer snel waren aangetrokken, stortte de vraag helemaal in toen een tweede coronagolf over Europa spoelde en de ene na de andere bestemming in code rood ging. Zo'n valse start willen we absoluut vermijden, zegt Hofman. De sector vraagt meer Europese coördinatie en gedetailleerder reisadvies. 'Als in Ibiza de besmettingen oplopen, mogen niet automatisch de volledige Balearen rood kleuren', aldus Hofman.

De sector hoopt vooral op een snel akkoord over een Europees covid-certificaat (dat vermeldt of iemand gevaccineerd is, een negatieve PCR-test onderging of antilichamen heeft opgebouwd) om de grenzen weer open te gooien (zie blz. 10). Wie in de zomer nog niet gevaccineerd is, moet met een sneltest kunnen reizen, klinkt het.

Hoewel het niet meer verboden is, zet nu vooral de verplichte quarantaine voor veel terugkerende reizigers een rem op reizen, zegt Van den Bosch. 'De gemiddelde Belg heeft 20 à 25 dagen vakantie. Hij wil niet de helft ervan in quarantaine doorbrengen.' Dat er nog geen exitplan bestaat, is Van den Bosch een doorn in het oog.

3. Leidt soepele annulering tot chaos?

Ook bij Brussels Airlines zien ze week na week de boekingen stijgen. 'Als mensen kunnen reizen, komen ze terug', zegt ceo Peter Gerber. Om twijfelende reizigers over de streep te trekken, hanteren maatschappijen en hotels soepele voorwaarden om kosteloos om te boeken of zelfs te annuleren. Op die manier willen de noodlijdende bedrijven snel de kas spijzen.

Maar in The Guardian waarschuwt Avvio, een bedrijf dat in technologie voor hotels voorziet, dat consumenten nu verschillende overnachtingen boeken - zowel in binnen- als buitenland - in de wetenschap dat ze die last minute kunnen annuleren. Bij luchtvaartmaatschappijen leeft die vrees minder.

4. Kan de sector de vraag aan?

'Er liggen momenteel heel veel slots open op luchthavens', zegt transporteconoom Wouter Dewulf (UA) 'Er is capaciteit genoeg, en als er vraag is, kunnen er makkelijk vluchten worden ingelegd. Daarom verwacht ik geen grote stijgingen van de prijs van vliegtickets.' Ook Hofman deelt die analyse, maar ziet bij hotels een andere dynamiek. 'Als er landen op rood springen, wordt het aanbod mogelijk beperkt en kunnen de prijzen in groene zones stijgen.' De hotels bieden nu forse kortingen aan om geld in het laatje te brengen, maar als de vraag fors groeit, verbetert hun onderhandelingspositie snel.

Ook de prijzen voor het huren van een wagen kunnen oplopen, merkt het Financieel Dagblad op. Om de crisis te overleven hebben grote autoverhuurbedrijven vorig jaar meer dan 770.000 auto's verkocht en de capaciteit met zowat een derde doen dalen. Nu de grenzen weer openen, lopen de wachttijden op en stijgen de prijzen. En ten slotte moeten hotels, lokale horeca of toeristische attracties nog steeds afstandsregels respecteren. Dat maakt de plaatsen schaarser. De reiziger zal zijn reis beter vooraf moeten plannen, zegt Dominique Vanneste, professor toerisme aan de KU Leuven. 'Je kan niet meer zomaar overal binnenlopen.'

5. De kosten onder controle houden

Luchtvaartmaatschappijen gingen de afgelopen maanden in een lange winterslaap, waarbij het aanbod tot een absoluut minimum werd beperkt. Brussels Airlines vliegt alleen als de operationele kosten lager zijn dan de inkomsten. Vaste personeelskosten werden betaald met de hulp van de overheid en het systeem van tijdelijke werkloosheid.

'Maar bij de heropstart komen veel van die kosten terug', zegt Dewulf. Ondanks het optimisme zal er nog een pak minder reizigers zijn dan voor corona. Ook nu oogt de vertrekhall in Zaventem opvallend rustig, het bord met aangekondigde vluchten is halfleeg. Brussels Airport verwacht in juli tot 40.000 reizigers per dag. Dat is meer dan het dubbele van juli vorig jaar, maar minder dan de helft van juli 2019, toen van corona nog geen sprake was.

'Voor maatschappijen die zich vooral op toeristen binnen Europa richten, verwacht ik een goede zomer', zegt Dewulf. 'Dan denk ik bijvoorbeeld aan TUI of Ryanair.' 'Je ziet nu al in de VS, China en Australië dat binnenlandse vluchten weer op het niveau van voor corona zitten.' Die maatschappijen zijn flexibeler en hebben gemiddeld ook een veel lagere kostenbasis dan de klassieke luchtvaartmaatschappijen, die traditioneel hun winst realiseren met intercontinentale vluchten en zakenreizigers. 'Die zie ik nog niet onmiddellijk terugkeren', zegt Dewulf.

6. Een goede zomer

'Wat we echt nodig hebben is een goede zomer. Als we die weer verliezen, zullen veel zaken het niet overleven', zei María Antonia Llull, een zaakvoerder van hotelketen Hipotels in Mallorca, in het Financieel Dagblad. Ook Koen Van Loo, die vorig jaar met de Fpim een reddingspakket van 290 miljoen euro voor Brussels Airlines onderhandelde, waarschuwde eerder dat de zomer zal bepalen of er opnieuw staatssteun nodig zal zijn.

Het water staat de sector aan de lippen. Volgens een schatting van de World Tourism Organisation verloor hij in 2020 wereldwijd 1.300 miljard dollar inkomsten - elf keer meer dan na de financiële crisis. Maar zeker binnen Europa zijn er redenen tot optimisme. Volgens een bevraging van de European Travel Commission (ETC), die de toeristische diensten van lidstaten verenigt, wil 67 procent van de Belgen reizen voor vakantie. Het geld dat ze afgelopen jaar hebben opgepot, willen ze nu vooral uitgeven aan zaken die ze gemist hebben, leert een bevraging van Comeos. Daarbij staat reizen op de tweede plaats. 'Bovendien hebben veel mensen hun vakantie opgespaard', zegt Dewulf. 'Daardoor zou het zomerseizoen een lange nasleep, tot in september kunnen krijgen.' Maar daarna wordt onverbiddelijk de rekening opgemaakt.

Korneel Delbeke

Copyright © 2021 Mediahuis. Alle rechten voorbehouden